

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

Camilla Grebe

Gheța de sub picioarele ei

Traducere din engleză de
Andrei Dósa

3
TREI

Peter

Stau în zăpadă lângă mormântul mamei mele, când primesc apelul. Piatra funerară e simplă, din granit brut, abia îmi ajunge până la genunchi. Am vorbit o vreme cu mama despre cât de greu e să fii ofițer de poliție în orașul ăsta, unde nimănui nu-i pasă de nimic în afară de sine însuși. Și — poate mai important — despre cât de greu e să trăiești într-un astfel de oraș, în vremurile astea.

Îmi scutur zăpada de pe adidași și mă întorc cu spatele la mormânt. Simt că nu e în regulă să vorbesc la telefon lângă mormântul ei. În fața mea se întind dealurile vălurite ale cimitirului Woodland. Ceața plutește printre vârfurile pinilor înalți, iar trunchiurile țâșnesc din zăpadă asemenea unor semne de exclamare, ca și cum ar sublinia caracterul efemer al vieții. Zăpada topită picură de pe vârfurile copacilor și de pe morminte. Apa adunată din topirea zăpezii e peste tot. Îmi pătrunde în încălțăminte subțire, adunându-se în jurul degetelor ca un memento umed al necesității de a cumpăra acele ghete pe care încă nu mi le permit. Undeva în depărtare zăresc câteva siluete întunecate care se retrag în pădurea de pini. Poate că au venit

să aprindă candelile sau să așeze coroane de brad pe morminte.

Nu mai e mult până la Crăciun.

Fac câțiva pași către aleea îngrijită, curățată de zăpadă, și arunc o privire spre ecranul telefonului, chiar dacă știu deja cine e. Sentimentul e inconfundabil. O senzație de scufundare apăsătoare pe care o cunosc foarte bine.

Înainte de a răspunde, mă întorc încă o dată spre mormântul ei. Fac încurcat cu mâna și bâigui ceva despre faptul că o să mă întorc în curând. Bineînțeles că e inutil — știe că mă întorc întotdeauna.

Drumul se întinde negru și lucios în timp ce conduc înapoi spre oraș. Luminile de frână ale altor mașini pâlpâie în fața mea, luminându-l. De-a lungul șoselei spre Stockholm se înșiră troiene mari de zăpadă maronie, murdară, și clădiri pătrătoase, deprimante, conformiste. Din loc în loc, steaua de Crăciun luminează câte o fereastră, asemenea unei torțe în întuneric. A început din nou să ningă. O peliculă de zloată se depune pe parbriz, estompând colțurile, îmblânzind peisajul. Singurul zgomot care se aude e șuierul ștergătoarelor acompaniat de toarcerea lină a motorului.

O crimă.

Încă o crimă.

Cu mulți ani în urmă, pe vremea când eram doar un detectiv novice, faptul că eram chemat la scena unei crime îmi provoca mereu un soi de exaltare. Moartea era sinonimă cu un mister care trebuia rezolvat, asemenea lăzii încurcate care trebuia descâlțită. Pe vremea aia, credeam că totul poate fi descâlțit și explicat. Atâta timp

cât aveai suficientă energie, rezistență și știai de care fire să tragi și în ce ordine. Realitatea nu era nimic mai mult decât o rețea complexă de fire.

Pe scurt, putea fi stăpânită, deslușită.

Acum nu mai știu. Poate că mi-am pierdut interesul față de rețea, mi-am pierdut intuiția și nu mai știu de care fir să trag. În timp, moartea a căpătat o nouă semnificație. Mama, odihnindu-se în pământul umed al cimitirului Woodland. Annika, sora mea, odihnindu-se în același cimitir, nu departe de mama. Și tata, care și-a propus să bea până își dă duhul pe Costa del Sol, li se va alătura în curând. Crimele cu care am de-a face nu mi se mai par atât de importante. Desigur, pot să dau o mână de ajutor la elucidarea lor. Să pun în cuvinte ceea ce este de neconceput — viața cuiva fusese curmată— și să descriu evenimentele care au dus la asta. Poate chiar să-l găesc pe făptaș și, în cel mai bun caz, să ajut la intentarea procesului. Dar morții nu învie, nu-i așa? În ultimul timp mi-e greu să găesc un sens în ceea ce fac.

Când ajung la Roslagstull se lasă deja întunericul și-mi trece prin minte că astăzi nici nu a fost lumină. Ziua a trecut neobservată prin aceeași ceață incoloră de decembrie, ca și ziua de ieri și cea de alaltăieri. Odată ce intru pe autostrada E18 care se îndreaptă spre nord, traficul se întetește. Trec pe lângă zone unde se repară drumul, iar gropile îmi zguduie mașina, astfel încât micul brăduț atârnat de oglinda retrovizoare saltă alarmant.

Când trec pe lângă universitate, Manfred mă sună din nou. Îmi spune că e o porcărie de nedescris, că e implicat un fel de ștab și că ar fi bine dacă nu mi-ar lua atât de al naibii de mult timp să ajung acolo odată. Mă uit afară în crepusculul gri precum cimentul, îi spun să

nu-și piardă cumpătul, drumul e mai plin de găuri decât un șvaițer, și că o să mă rănesc la coaie dacă mă grăbesc mai tare.

Manfred explodează în familiarul lui răs grohăit, care seamănă cu guițatul unui porc. Sau poate că sunt nedrept: Manfred e gras; poate că asta îmi alterează percepția asupra răsului său, mă face să mă gândesc la un grohăit voluptuos. Poate că răsul lui nu e diferit de al meu.

Poate că toți scoatem aceleași sunete.

Manfred și cu mine lucrăm împreună de mai bine de zece ani. An după an, am stat unul lângă altul în fața mesei de autopsie, interogând martori și întâlnindu-ne cu rudele distruse de suferință. An după an, i-am urmărit pe răufăcători și am făcut tot ce ne-a stat în puteri ca să transformăm lumea asta într-un loc mai sigur. Dar am reușit oare? Toți acei oameni care dorm în camerele frigorifice de la Institutul de Medicină Legală din Solna sunt în continuare morți și nimic nu va schimba asta. Niciodată. Nu suntem decât echipa de făcut curățenie a societății, care leagă capetele firelor libere după ce materialul se destramă, după ce inimaginabilul s-a produs deja.

Janet spune că sunt deprimat, dar n-am încredere în Janet. Pe lângă asta, nu cred în depresie. Pentru că așa stă treaba: nu cred în ea. În cazul meu, am ajuns să văd adevărata natură a existenței noastre și privesc pentru prima dată viața cu ochi lucizi. Janet spune că asta e o reacție standard, că persoana deprimată nu reușește să vadă dincolo de mizeria ei personală. Ca răspuns, îi zic că depresia e una dintre cele mai profitabile invenții ale industriei farmaceutice și că nu am nici timp, nici chef să îmbogățesc și mai mult niște companii farmaceutice

obscen de bogate. Iar dacă după asta Janet vrea să vorbim despre felul în care mă simt, închid întotdeauna telefonul. Până la urmă, ne-am despărțit de mai bine de cincisprezece ani; nu am de ce să discut astfel de lucruri cu ea. Faptul că se întâmplă ca ea să fie mama unicului meu copil nu schimbă cu nimic situația.

Că veni vorba, Albin e copilul pe care n-ar fi trebuit să-l avem. Nu din cauză că ar fi ceva în neregulă cu Albin — e un adolescent destul de normal: plin de coșuri, obsedat de sex și interesat în mod patologic de jocurile pe computer —, ci din cauză că realmente nu eram pregătit să devin părinte. În momentele mai grele (care se repetă din ce în ce mai frecvent pe măsură ce trec anii), cred că Janet a făcut-o dinadins. Și-a aruncat pilulele contraceptive și a rămas însărcinată ca să se răzbune pentru chestia aia legată de nuntă. Poate că așa este. N-o să aflu niciodată și acum nici nu prea mai contează. Albin există și trăiește bine mersi cu maică-sa. Ne vedem uneori, nu prea des — de Crăciun, cu ocazia solstițiului de vară și de ziua lui. Cred că e mai bine pentru el să nu avem de-a face unul cu altul. Altfel, probabil că ar ajunge să fie dezamăgit de mine.

Câteodată mă gândesc că ar trebui să port o fotografie de-a lui în portofel, ca toți ceilalți părinți (adevărați). O fotografie nereușită de la școală, având ca fundal un panou sepie dintr-o sală de sport, făcută de un fotograf ale cărui visuri nu l-au purtat mai departe de liceul Farsta. Dar după aceea îmi dau seama că prin asta n-aș prosti pe nimeni, pe mine însumi în niciun caz. Cred că statutul de părinte e ceva ce se câștigă prin merit. Un drept pe care-l obții după ce înduri nopți nedormite, schimbi scutece și toate celelalte lucruri care vin la pachet. Are prea puțin

de-a face cu genele, cu sperma pe care am donat-o fără să știu, în urmă cu cincisprezece ani, astfel încât Janet să-și poată realiza visul de a deveni mamă.

Identific casa de la distanță. Nu din cauză că acea clădire albă, pătrătoasă ar ieși în evidență în vreun fel în suburbia exclusivistă, ci pentru că e înconjurată de mașini de poliție. Lumini albastre strălucesc pe zăpadă și inconfundabila dubă a experților legiști e parcată elegant ceva mai încolo. Îmi las mașina la poalele dealului și parcurg pe jos distanța care mă mai desparte de casă. Salut tipii în uniforme, le flutur insigna pe sub nas și mă strecor pe sub banda alb-albastră care fâlfâie ușor în bătaia brizei.

Manfred Olsson stă în ușa de la intrare. Corpul lui masiv obturează mare parte din deschizătură în timp ce-și ridică o mână să mă salute. Poartă un sacou de tweed cu o batistă de mătase roz care i se ițește din buzunarul de la piept. Pantalonii lui largi de lână sunt strâns îndesați în botoșeii de plastic de unică folosință.

— Să fiu al naibii, Lindgren. Credeam că nu mai apari.

Privirile ni se întâlnesc. Ochii lui mici și neastâmpărați, de culoarea piperului, sunt adânciți în fața rumenă. Părul lui rar și roșcat e pieptănat cu atenție într-un stil care amintește de un actor din anii cincizeci. Arată mai degrabă ca un vânzător de antichități, ca un istoric sau un somelier decât ca un ofițer de poliție. De fapt, că este detectiv e ultimul lucru la care te-ai gândi când îl vezi, iar el e fără îndoială conștient de asta. S-ar putea să fie doar un truc, s-ar putea ca lui să-i placă să-și exagereze stilul excentric pentru a-i provoca pe ofițerii mai înguști la minte.

— Cum am spus...

— Da, da. Dă vina pe trafic, spune Manfred. Știu cum e când pui mâna pe un film porno al naibii de bun. E greu să te dezlipești de el.

Limbaajul dur al lui Manfred contrastează puternic cu stilul lui vestimentar elaborat și conservator. Îmi dă o pereche de botoși de plastic și mănuși și-mi spune, coborând puțin vocea:

— Ascultă. Chestia asta e cu adevărat nasoală... Vino să vezi cu ochii tăi!

Îmi pun botoșeii și mănușile de latex și pășesc pe plăcile de plastic pe care se pare că experții legiști le-au dispus la întâmplare prin hol. Mirosul sângelui e atât de intens și de greșos, încât aproape că-mi vine să mă dau înapoi, cu toate că e un iz pe care-l cunosc foarte bine. Senzația de apăsare din stomac devine mai puternică. În ciuda tuturor locurilor în care am fost să constat crime, a tuturor cadavrelor pe care le-am văzut, există ceva legat de faptul că te afli în apropierea morții reci și nemediate care-mi face părul măciucă. Poate că e conștientizarea vitezei cu care se poate întâmpla. Cât de repede poate fi stinsă o viață. Dar, pe de altă parte, uneori e invers — scena unei crime sau un cadavru sunt mărturia unei agonii prelungite în mod insuportabil.

Salut experții legiști în haine de protecție albe și arunc o privire prin hol. E gândit ca un spațiu anonim, aproape auster. Sau e doar extrem de masculin? E cam același lucru când vine vorba de amenajări interioare. Pereți albi, podea gri. Nici urmă de obiectele personale pe care le-ai găsi în mod obișnuit într-un hol: geți, genți sau pantofi. Pășesc pe următorul dreptunghi de plastic și arunc o privire în bucătărie. Dulapuri de bucătărie lăcuite

în negru, luciu puternic. O masă eliptică cu scaune în jurul ei pe care o recunosc dintr-o revistă de decorațiuni. De-a lungul peretelui se înșiră cuțite. Observ că niciunul nu pare să lipsească.

Manfred își așază mâna pe brațul meu.

— Haide! Pe-aici!

Traversez holul pășind pe plăcile de plastic. Trec pe lângă un expert legist echipat cu un aparat foto și un carnetel. Sub plastic se întinde o mare pată de sânge. Nu, nu e o pată, e o mare. O mare roșie, lipicioasă, de sânge proaspăt care pare să se întindă pe toată această porțiune a holului, de la un perete la altul și mai departe pe scări, până jos în pivniță. Din această mare pornesc sute de urme de pași de diferite mărimi care duc spre ușa din față.

— Al dracului de mult sânge, mormăie Manfred și pășește înainte cu o agilitate surprinzătoare, cu toate că plăcile de plastic se îndoaie sub greutatea lui.

O plăcuță cu un număr e așezată lângă o grămadă de haine însângerate. Zăresc un picior și o gheată neagră cu toc înalt, apoi partea inferioară a trupului unei femei întinse pe spate. Îmi ia câteva secunde să realizez că a fost decapitată și că ceea ce la început am crezut că e o grămadă de haine, e de fapt un cap care zace pe podea. Sau mai degrabă e înfipt acolo, ca și cum ar fi crescut din podea.

Ca o ciupercă.

Manfred geme și se lasă pe vine. Mă aplec în față, ca să cuprind toată scena macabră. Mă las pătruns de ceea ce văd — acest lucru e important. Reacția naturală e să te dai înapoi, să îți ferești privirea de această oroare, dar în calitate de detectiv am învățat de multă vreme să-mi suprim acest reflex.

Fața și părul castaniu al femeii sunt pline de sânge. Dacă ar fi să ghicesc, ceea ce e cam dificil ținând cont de condiția în care se află cadavrul, aș zice că are în jur de douăzeci și cinci de ani. Trupul e și el plin de sânge și zăresc ceea ce par a fi niște răni adânci pe antebraț. Poartă o fustă neagră, ciorapi negri și un pulover gri. Sub ea, zăresc un palton de iarnă îmbibat cu sânge.

Futu-il

Manfred dă din cap și-și mângâie fața nerasă.

— A fost decapitată.

Încuviințez. Nu mai e nimic de adăugat. E clar că exact asta s-a întâmplat. E nevoie de o forță considerabilă, sau cel puțin de un efort susținut să separi capul de trup. Asta spune ceva despre făptaș. N-aș putea spune încă ce anume exact, dar e clar că cel care a făcut asta nu era un infirm. Ucigașul era destul de puternic. Sau foarte motivat.

— Știm cine este victima?

Manfred dă din cap.

— Nu. Dar știm cine locuiește aici.

— Cine?

— Jesper Orre.

Numele îmi sună cunoscut, așa cum îți sună cel al unui atlet retras din activitate sau al unui fost politician. Îmi aduce vag aminte de ceva, dar n-aș putea spune unde l-am mai auzit.

— Jesper Orre?

— Da, Jesper Orre. Directorul executiv de la Clothes&More.

Și îmi aduc aminte. Controversatul șef al lanțului de magazine de haine cu cea mai rapidă creștere din Scandinavia. Omul pe care media îl iubește și îl urăște în același timp. Pentru practicile lui manageriale, pentru

nenumăratele lui aventuri amoroase și pentru frecventele afirmații incorecte politic față de media.

Manfred oftează adânc și se ridică. Fac la fel.

— Arma crimei? îl întreb.

Arată în tăcere spre hol. În capăt, lângă scările care par să ducă spre pivniță e un cuțit mare sau poate o mactetă. Nu văd prea bine. Alături e o plăcuță așezată cu grijă, cu numărul 5 pe ea.

— Și Jesper Orre a fost reținut?

— Nu. Nimeni nu pare să știe unde se află.

— Ce altceva mai știm?

— Cadavrul a fost descoperit de o vecină aflată în trecere care a observat că ușa din față e deschisă. Am vorbit cu ea. Acum se află la spital — se pare că are probleme cu inima din cauza șocului. Oricum, nu a văzut nimic care să merite să fie menționat. Din păcate, s-a plimbat de colo-colo pe hol, așa că nu știu dacă experții vor reuși să identifice vreo urmă folositoare. Și zăpada de-afară e plină de sânge. Probabil că ucigașul a încercat să se curețe după săvârșirea crimei.

Mă uit în jur. Podeaua de lângă ușa principală e acoperită de o mulțime de urme roșii. De-a lungul pereților sunt pete de sânge și urme de mâini însângerate. Scena seamănă cu o pictură de Jackson Pollock: ca și cum cineva ar fi vărsat vopsea roșie pe podea, s-ar fi rotit în jurul ei și apoi ar fi împrăștiat-o peste tot.

— Crima pare să fi fost precedată de o încăierare destul de serioasă, continuă Manfred. Victima are răni pe antebrațe și pe brațe, provocate în timp ce încerca să se apere. Concluzia preliminară a medicului legist este că a murit ieri, între orele trei și șase după-amiaza. Victima este o femeie care are în jur de douăzeci și cinci de ani, iar cauza

morții o constituie cel mai probabil multiplele răni de la gât, provocate atunci când capul a fost... Mă rog, cred că-ți dai seama și singur.

Manfred devine tăcut.

— Și capul, spun eu. Cum de a ajuns să stea așa, în poziția asta? E posibil să fie din întâmplare?

— Legistul și tehnicienii presupun că ucigașul l-a așezat în poziția asta.

— Cât de al dracului de dezgustător!

Manfred dă din cap și-mi susține privirea cu ochii lui mici, cafenii. Apoi își coboară vocea ca și cum n-ar vrea să fie auzit de nimeni altcineva din încăperea, cine știe din ce motiv. Singurii oameni care mai sunt aici sunt experții legiști.

— Ascultă, asta seamănă în mod straniu cu...

— Dar asta s-a întâmplat în urmă cu zece ani.

— Chiar și-așa!

Dau din cap. Nu pot să neg că nu există similitudini cu o crimă pe care am investigat-o în Södermalm în urmă cu zece ani, una pe care nu am reușit s-o rezolvăm, în ciuda faptului că a fost una dintre cele mai extinse investigații din istoria criminalisticii suedeze.

— Așa cum am spus, asta a fost cu zece ani în urmă. Nu există niciun motiv să credem că...

Manfred face un gest indiferent cu mâna.

— Da, știu. Probabil că ai dreptate.

— Și tipul ăsta, Orre, care locuiește aici, ce știm despre el?

— Deocamdată nu multe, doar ce știm din ziare. Dar Sánchez se interesează. A promis să afle câte ceva până diseară.

— Și ziarele ce spun?

— Păi, obișnuita bârfă. Îl numesc proprietar de sclavi. Sindicatul îl urăște și a intentat mai multe procese împotriva companiei. Se pare că e un afemeiat celebru. Tone de gagici.

— Nu are soție? Copii?

— Nu, trăiește singur.

Mă uit prin hol, lăsându-mi privirea să gliseze prin bucătăria spațioasă.

— Dacă locuiești singur, chiar ai nevoie de un conac?

Manfred dă din umeri.

— „Nevoie” e un termen relativ. Vecina, doamna pe care au dus-o la spital, a spus că aici a locuit când o femeie, când alta, dar le-a pierdut șirul.

Leșim din nou, ne scoatem botoșii și mănușile. La vreo zece metri, lângă intrarea laterală, pare să fie o magazie care a ars, acoperită pe jumătate de zăpadă.

Manfred își aprinde o țigară, tușește și se întoarce spre mine.

— Am uitat să-ți amintesc de asta. În urmă cu trei săptămâni, în garajul lui a avut loc un incendiu. Compania lui de asigurări investighează cazul.

Mă uit la rămășițele carbonizate ale grinzilor care se ițesc din zăpadă și-mi aduc aminte de pinii din cimitirul Woodland. Aceleași forme tăcute, întunecate, profilate pe zăpadă, evocând același sentiment neliniștitor de efermeritate și de moarte.

În timpul drumului cu mașina înapoi în oraș, mă gândesc din nou la Janet. E ceva legat de cele mai odioase crime, cele mai negre orori care mă fac întotdeauna să mă gândesc la ea. Bănuiesc că e din cauză că Janet m-a tulburat, așa cum se întâmplă și cu o astfel de crimă. Sau

poate că uneori, la un anumit nivel primitiv, subconștient, îmi doresc ca ea să moară, asemenea femeii din casa albă. Bineînțeles că nu vreau cu adevărat să o omor — până la urmă, ea e mama lui Albin — dar acest sentiment este prezent.

Viața mea a fost infinit mai simplă înainte să ne întâlnim.

Janet lucra într-o cafenea în apropiere de secția principală de poliție de pe Kungsholmen. De fiecare dată când treceam pe-acolo, ne salutăm. Câteodată, dacă nu erau mulți clienți, îmi ținea companie pentru o vreme, îmi făcea cinste cu o cafea și stăteam de vorbă. Avea părul scurt, blond, de punkeriță, și o strungăreață care uneori era fermecătoare, alteori nu. Era ceva pe care puteai să-ți concentrezi privirea, un punct fix ca fotografia unei muște într-un closet public. Plus că avea sâni mișto. Bineînțeles că mai avusesem femei până atunci. Destul de multe chiar, dar nicio relație serioasă. Veneau și plecau fără să lase cine știe ce impresie asupra mea. Nici eu nu cred să le fi influențat viața în cine știe ce măsură.

Însă Janet era diferită. Era încăpățânată, incredibil de încăpățânată. Cred că luaserăm cina împreună de trei sau patru ori, ajunseserăm în pat cam de tot atâtea ori, când a început să mă lucreze să ne mutăm împreună. Bineînțeles că am refuzat-o. Nu voiam să locuiesc cu ea. Vorbăria neîncetată a lui Janet începuse deja să mă enerveze. Mi-am dat seama că îmi doream din ce în ce mai des să tacă din gură. Dar uneori când dormea goală în patul meu îngust, o găseam incredibil de frumoasă. Tihna și liniștea i se potriveau mult mai mult decât cicălirea. Mi-ar fi plăcut să fie întotdeauna așa. Dar era o dorință absurdă. Nu-i poți cere prietenei tale să fie tăcută și goală.